

EDUSKUNNAN VASTAUS 254/2009 vp

Hallituksen esitys laeiksi palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Asia

Hallitus on antanut eduskunnalle esityksensä laeiksi palkkaturvalain ja merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta (HE 219/2009 vp).

Valiokuntakäsittely

Työelämä- ja tasa-arvovaliokunta on antanut asiasta mietinnön (TyVM 12/2009 vp).

Päätös

Eduskunta on hyväksynyt seuraavat lait:

Laki

palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 27 päivänä marraskuuta 1998 annetun palkkaturvalain (866/1998) 14 §:n 2 momentti, *muutetaan* 3 §, 8 §:n 1 momentti, 9 §:n 2 momentti, 10 §:n 1 momentti, 11 ja 13 §, 15 §:n 3 momentti, 18 ja 19 §, 24 §:n 2 momentti, 26 §:n 1 momentti, 27 §:n 1 momentti sekä 28 ja 28 a §, sellaisina kuin niistä ovat 9 §:n 2 momentti laissa 78/2001, 11 § osaksi laissa 135/2004, 15 §:n 3 momentti laissa 938/2004, 26 §:n 1 momentti laissa 1093/2006, 28 § osaksi mainitussa laissa 938/2004 ja laissa 364/2006 ja 28 a § viimeksi mainitussa laissa, sekä
lisätään lakiin uusi 9 b ja 11 a § sekä 17 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 938/2004, uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

3 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

2 luku

Palkkaturvan saamisen edellytykset

8 §

Väärinkäytösten estäminen

Palkkaturvaviranomaisella on perustellusta syystä oikeus evätä palkkaturva tai harkita maksettavan palkkaturvan määrä seuraavissa tilanteissa:

1) työntekijän saatava perustuu sopimukseen tai järjestelyyn, joka on ilmeisesti tehty palkkaturvan saamiseksi;

2) palkkaturvana haettu saatava on ilmeisessä epäsuhteessa siihen, mitä tehtyyn työhön ja muihin olosuhteisiin nähden voidaan pitää kohtuullisena;

3) työntekijä hakee toistuvasti palkkaturvana samaan työnantajaan kohdistuvia saatavia;

4) työntekijä on jatkanut työsuhteessa vielä senkin jälkeen, kun hänen on täytynyt tietää, ettei työnantaja kykene suoriutumaan palkanmaksustaan.

9 §

Palkkaturvan enimmäismäärä

Työsopimuslain 2 luvun 14 §:ssä tarkoitettua odotusajan palkkaa ei makseta enempää kuin palkkaturvana maksetaan saatavia, joiden viivästymisestä odotusajan palkan maksuvelvollisuus aiheutuu.

9 b §

Työn suorittamisesta aiheutuvat matka- tai muut kustannukset

Työntekijälle työn suorittamisesta aiheutunut matka- tai muu kustannus, jonka maksamisesta työnantaja on vastuussa, maksetaan palkkaturvana, jos se on luonteeltaan tavanomainen ja määrältään kohtuullinen.

10 §

Hakemus ja hakijat

Hakemus on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistoon tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Ulkomailla tehtyä työtä koskeva palkkaturvahakemus voidaan ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

11 §

Toimivaltainen viranomainen

Palkkaturvahakemuksen käsittelee ja päätöksen asiassa tekee työnantajan kotipaikan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jollei elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksista annetun lain (897/2009) 5 §:n nojalla toisin ole määrätty. Jos kotipaikasta ei ole selvyyttä, asian käsittelee se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueella hakemuksessa tarkoitettu työ pääasiallisesti on tehty. Työnantajan ollessa konkurssissa päätöksen tekee se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueen tuomioistuimessa työnantajan konkurssiasia konkurssilain 7 luvun mukaan käsitellään.

Työ- ja elinkeinoministeriö voi yksittäistapauksessa siirtää palkkaturvahakemuksen käsittelyn toimivaltaiselta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselta toiselle keskukselle.

11 a §

Toimivaltainen viranomainen Ahvenanmaan maakuntaan liittyvässä palkkaturva-asiassa

Jos edellä 11 §:n 1 momentissa tarkoitettu työnantajan kotipaikka, työntekopaikka tai työnantajan konkurssiasiaassa toimivaltainen tuomioistuin sijaitsee Ahvenanmaan maakunnassa, palkkaturvahakemuksen käsittelee ja päätöksen asiassa tekee se elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka alueeseen Varsinais-Suomen maakunta kuuluu.

13 §

Pesänhoitajan työsuhtesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

15 §

Palkkaturvan maksaminen

— — — — —
 Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saa käyttää valtion tämän lain mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

17 §

Takaisinmaksuvelvollisuus

— — — — —
 Edellä 1 momentissa tarkoitetun työntekijän saatavien maksamisesta vastuussa olevan takaisinmaksuvelvollisuus ratkaistaan palkkaturvapäätöksessä tai erillisellä takaisinmaksuvelvollisuutta koskevalla päätöksellä. Takaisinmaksuvelvollisuutta koskeva päätös on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun takaisinmaksuvelvollisuus on voitu todeta.

Takaisinmaksuvelvollisuutta koskevan päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan vastaavasti, mitä palkkaturvapäätöksen tiedoksiannosta 14 a §:ssä säädetään.

18 §

Palkkaturvapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Palkkaturvaa ja takaisinmaksuvelvollisuutta koskeva päätös on heti täytäntöön pantavissa niin kuin lainvoimainen tuomio, jollei tuomioistuimien käsitellessään palkkaturvaa koskevaa riitää määrää, ettei päätöstä ole toistaiseksi pantava täytäntöön tai täytäntöönpanoa jatkettava.

19 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja asetuksella säädettävään määrään saakka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista näihin rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvolli-

sen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan taikka osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Työ- ja elinkeinoministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

24 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa

— — — — —
 Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

26 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hylätty muilla kuin 21 ja 22 §:ssä mainituilla perusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle.

27 §

Työnantajan takaisinsaantikanne

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen saa hakea takaisinsaantia palkkaturvapäätökseen tai takaisinmaksuvelvollisuutta koskevaan päätökseen siinä tuomioistuimessa, jossa työnantajan olisi vastattava työpalkkasaatavaa koskevassa asiassa. Takaisinsaantikanne on pantava vireille 60 päivän kuluessa palkkaturvapäätöksen tai ta-

kaisinmaksuvelvollisuutta koskevan päätöksen tiedoksisaannista.

— — — — —
28 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen antamaan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työ- ja elinkei-

notoimistoilta palkkaturvahakemuksen käsitteilyä varten välttämättömät tiedot.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsitteilyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

28 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsitteilyä varten välttämättömiä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan _____ päivänä _____ kuuta 20 _____.

Laki

merimiesten palkkaturvalain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 15 päivänä joulukuuta 2000 annetun merimiesten palkkaturvalain (1108/2000) 12 §:n 2 momentti,

muutetaan 2 §, 7 §:n 1 momentti, 8 §:n 2 momentti, 9 §:n 1 momentti, 10 §:n 2 momentti, 11 §, 13 §:n 2 momentti, 16 ja 17 §, 22 §:n 3 momentti, 24 §:n 1 momentti, 25 §:n 1 momentti sekä 26 ja 26 a §,

sellaisina kuin niistä ovat 24 §:n 1 momentti laissa 1094/2006, 26 § osaksi laeissa 939/2004 ja 365/2006 ja 26 a § viimeksi mainitussa laissa, sekä

lisätään lakiin uusi 8 b § ja 15 §:ään, sellaisena kuin se on mainitussa laissa 939/2004, uusi 2 ja 3 momentti seuraavasti:

2 §

Viranomaiset

Työ- ja elinkeinoministeriö ohjaa lain toimeenpanoa sekä vastaa palkkaturvajärjestelmän kehittämisestä.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus, jonka toimialueeseen Uudenmaan maakunta kuuluu, tekee päätöksen palkkaturva-asiassa sekä huolehtii muista lain täytäntöönpanoon liittyvistä tehtävistä.

2 luku

Palkkaturvan saamisen edellytykset

7 §

Väärinkäytösten estäminen

Palkkaturvaviranomaisella on perustellusta syystä oikeus evätä palkkaturva tai harkita maksettavan palkkaturvan määrä seuraavissa tilanteissa:

1) työntekijän saatava perustuu sopimukseen tai järjestelyyn, joka on ilmeisesti tehty palkkaturvan saamiseksi;

2) palkkaturvana haettu saatava on ilmeisessä epäsuhteessa siihen, mitä tehtyyn työhön ja muihin olosuhteisiin nähden voidaan pitää kohtuullisena;

3) työntekijä hakee toistuvasti palkkaturvana samaan työnantajaan kohdistuvia saatavia;

4) työntekijä on jatkanut työsuhteessa vielä senkin jälkeen, kun hänen on täytynyt tietää, ettei työnantaja kykene suoriutumaan palkanmaksusta.

8 §

Palkkaturvana maksettavan vahingonkorvauksen tai hyvityksen ja odotusajan palkan enimmäismäärä eräissä tapauksissa

Merimieslain 18 §:n 5 momentissa tarkoitettua odotusajan palkkaa ei makseta enempää kuin palkkaturvana maksetaan saatavia, joiden viivästymisestä odotusajan palkan maksuvelvollisuus aiheutuu.

8 b §

Työn suorittamisesta aiheutuvat matka- tai muut kustannukset

Työntekijälle työn suorittamisesta aiheutunut matka- tai muu kustannus, jonka maksamisesta työnantaja on vastuussa, maksetaan palkkaturvana, jos se on luonteeltaan tavanomainen ja määrältään kohtuullinen.

9 §

Hakemus ja hakija

Hakemus on toimitettava työ- ja elinkeinotoimistoon tai elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukseen. Hakemuksen voi ulkomailla jättää myös Suomen edustustoon.

10 §

Kuuleminen

Silloin kun työnantaja ei omista alusta, jolla tehtyyn työhön merimiehen palkkaturvana hakemat saatavat perustuvat, hakemus on annettava tiedoksi myös aluksen omistajalle, jos tämä on elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen tiedossa ja tiedoksianto voi tapahtua vaivattomasti.

11 §

Pesänhoitajan työsuhtesaatavaluettelo

Konkurssipesän hoitajan on viipymättä konkurssin alettua laadittava luettelo maksamatta olevista työsuhteesta johtuvista saatavista. Pesänhoitajan on yhteistyössä elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen kanssa selvitettävä, mitkä saatavista voidaan maksaa palkkaturvana. Pesänhoitajan on varattava työntekijöille tai näiden edustajille tilaisuus lausua käsityksensä luetteloon merkityistä saatavista.

13 §

Palkkaturvan maksaminen

— — — — —
Työntekijälle maksettavasta palkkaturvasta elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus saa käyttää valtion tämän lain tai palkkaturvalain (866/1998) mukaisen vastasaatavan kuittaukseen enintään sen osan, joka työntekijän palkasta lain mukaan on ulosmitattavissa.

15 §

Takaisinmaksuvelvollisuus

— — — — —
Edellä 1 momentissa tarkoitettun työntekijän saatavien maksamisesta vastuussa olevan takaisinmaksuvelvollisuus ratkaistaan palkkaturvapäätöksessä tai erillisellä takaisinmaksuvelvollisuutta koskevalla päätöksellä. Takaisinmaksuvelvollisuutta koskeva päätös on tehtävä viipymättä sen jälkeen, kun takaisinmaksuvelvollisuus on voitu todeta.

Takaisinmaksuvelvollisuutta koskevan päätöksen tiedoksiantoon sovelletaan vastaavasti, mitä palkkaturvapäätöksen tiedoksiannosta 12 a §:ssä säädetään.

16 §

Palkkaturvapäätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Palkkaturvaa ja takaisinmaksuvelvollisuutta koskeva päätös on heti täytäntöön pantavissa niin kuin lainvoimainen tuomio, jollei tuomioistuimien käsitellessään palkkaturvaa koskevaa riitää määrää, ettei päätöstä ole toistaiseksi pantava täytäntöön tai täytäntöönpanoa jatkettava.

17 §

Maksuhuojennukset

Työ- ja elinkeinoministeriö ja valtioneuvoston asetuksella säädettävään määrään saakka elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus voi työllisyyden turvaamiseksi tärkeistä tai muista tähän rinnastettavista syistä taikka perimisen ollessa maksuvelvollisen taloudellinen asema huomioon ottaen kohtuutonta myöntää maksun suoritukselle lykkäystä tai vapauttaa työnantajan tai muun maksuvelvollisen kokonaan tai osaksi maksuvelvollisuudestaan.

Ministeriön ja elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen maksuhuojennusta koskevassa asiassa tekemään päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

22 §

Saatavan selvittäminen työnantajan konkurssissa ja aluksen pakkohuutokaupassa

— — — — —
Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus tehdä muistutus sellaista konkurssissa tai aluksen pakkohuutokaupassa valvottua saatavaa vastaan, joka voi tulla palkkaturvana maksettavaksi.

24 §

Hallintovalitus

Palkkaturvapäätökseen, jolla saatava on hyötty muulla kuin 19 ja 20 §:ssä mainituilla pe-

rusteilla tai jätetty tutkimatta, työntekijä saa hakea muutosta työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalta kirjallisella valituksella. Valitus on toimitettava elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista. Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksen on viipymättä lähetettävä valituskirjelmä, lausuntonsa ja kertyneet asiakirjat työttömyysturvan muutoksenhakulautakunnalle.

25 §

Työnantajan takaisinsaantikanne

Työnantaja ja muu maksuvelvollinen saa hakea takaisinsaantia palkkaturvaa ja takaisinmaksuvelvollisuutta koskevaan päätökseen siinä tuomioistuimessa, jossa työnantajan olisi vastattava työpalkkasaatavaa koskevassa asiassa. Takaisinsaantikanne on pantava vireille 60 päivän kuluessa palkkaturvaa ja takaisinmaksuvelvollisuutta koskevan päätöksen tiedoksisaannista.

26 §

Tiedonsaanti ja virka-apu

Työnantaja on velvollinen antamaan lain täytäntöönpanoa varten tarpeelliset tiedot elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskukselle, jolla on oikeus tarkistaa tiedot työnantajan kirjanpidosta. Poliisiviranomainen on velvollinen anta-

maan tarpeellista virka-apua tietojen hankkimiseksi.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus saada maksutta salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia koskevien rajoitusten estämättä veroviranomaisilta, ulosottoviranomaisilta, työsuojeluviranomaisilta, Kansaneläkelaitokselta, Eläketurvakeskukselta, eläkelaitoksilta, työttömyyskassoilta ja työ- ja elinkeinotoimistoilta palkkaturvahakemuksen käsitte-lyä varten välttämättömät tiedot.

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on oikeus hankkia palkkaturva-asian käsitte-lyä varten tarpeellisia tietoja myös muun Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asioita hoitavalta viranomaiselta tai yhteisöltä.

26 a §

Salassa pidettävien tietojen luovuttaminen

Elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskuksella on salassapitosäännösten ja muiden tiedon saantia tai luovuttamista koskevien rajoitusten estämättä oikeus luovuttaa Euroopan unionin jäsenvaltion palkkaturva-asiaa hoitavalle viranomaiselle tai yhteisölle siellä vireillä olevan palkkaturva-asian käsittelyä varten välttämättömiä tietoja.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta
20 .

Helsingissä 15 päivänä joulukuuta 2009